

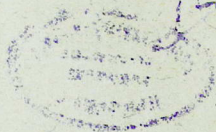
607

1930—31 թ.

ԳՅՈՒՂՄԻԱՍՀԱՐԿԻ
ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ս. Խ. Հ. ՖԻՆԺՈՂԿՈՄԱՏԻ

1930—31 թ.

ԳՅՈՒՂՄԻԱՍՏՆԱՐԿԻ
ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

A 24246

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Ս. Խ. Հ. ՖԻՆԺՈՂԿՈՍԱՏԻ

Հայպոլիգրաֆի տպ. պատ. № 2515

Գրատեպ. № 5153 (բ) Տիրաժ 5000

1930-31 ԹՎԻ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ
ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման և գարգացման հարցը Խորհրդային Իշխանութեան ամենաուշադիմ և հիմնական խնդիրներից մեկն է կազմում:

Գյուղում կիրառվող բոլոր ձեռնարկումների մեջ կարմիր թելի նման անցնում է չքավոր և միջակ գյուղացիության տնտեսական վերելքի խրախուսումը: Հենց դրա համար, այսօր ծավալվում է գյուղատնտեսութեան կոլլեկտիվացման, նրա սոցիալիստական վերակառուցման, հաղթական յերթը:

Սոցիալիզմի կառուցման նման արագ տեմպը կատարելանում է գյուղի դասակարգային մեր թշնամուն—կուլակին և ուժեղացնում նրա դիմադրությունը:

Շնորհիվ կուսակցության և իշխանության քաղաքականության, վորը արտահայտվում է գյուղում՝ ա) կոլխոզայնաբարության ծավալման, բ) համատարած չրջանում կուլակութունը վորպես դասակարգի վերացման, գ) մյուս առկերում նրա շահագործման խիստ սահմանափակման և դ) չրքավոր ու միջակ գյուղացիության տնտեսական ողնության մեջ՝ ավելի յե սրվել դասակարգային պայքարը:

Սոցիալիստական ձևով վերակառուցվող գյուղատնտեսության այս մեծ դործի ճանապարհին դեռ կան խոշոր դրժվարություններ, վորի հաղթահարման համար պետք է ավելի ուժեղացնել աշխատանքները չքավորների և միջակների մեջ, նպաստել նրանց տնտեսական վերելքին, ներդրավել կոլխոզներում, դարկ տալով կոլլեկտիվ տնտեսությունների

կազմակերպմանը ու նրա տնտեսական բազայի ամրապնդմանը:

Գյուղատնտեսության կոլլեկտիվացմանն ել ավելի նըպաստելու, նրանց յեկամուտները բարձրացնելու համար չի խնայվում վոչ մի միջոց և Խորհրդային Իշխանությունն այս տարվա գյուղհարկի որենքում մտցրել է այնպիսի փոփոխություններ ու արտոնություններ, վորոնք լիովին ապահովում են կոլտնտեսությունների զարգացումն ու աճումը:

Սակայն մեզ մոտ դեռ կան նաև անհատ աշխատավորական տնտեսություններ:

Այդ տնտեսությունների շահերը նկատի ունենալով, նոր որենքը վոչ միայն չի սահմանափակել անցյալ տարիներում նրանց տրվող արտոնությունները, այլ և ավելի յե լայնացրել այն:

Զբաղորական և միջակ տնտեսությունների համար սահմանվել են նորանոր արտոնություններ, վորպեսզի նրանք կարողանան բարձրացնել իրենց տնտեսությունը, ավելացնեն ցանքերի և կուլտուրական մշակույթների տարածությունն, անասունների քանակն ու լիակատար հնարավորություն ունենան բավարարել իրենց կարիքները:

Այս տարի նույնպես հիմնականում ապահովված է բոլոր չքավոր տնտեսությունները հարկից ազատելու, միջակի հարկը թեթևացնելու և հարկի զգալի ծանրությունը կուլտուրային տնտեսությունների վրա դնելու խնդիրը:

Այսպիսով գյուղատնտեսական տնտեսությունները, ուշադրությամբ եմ առնված վոչ միայն կոլլեկտիվ այլ և անհատ աշխատավորական տնտեսությունների շահերը:

Այժմ տեսնենք, թե ինչպիսի արտոնություններ են վորոշված այդ տնտեսությունների համար:

1. ԿՈԼԼԵԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՐԿԸ ՀՎԵՎԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

Մինչև այժմ բոլոր տնտեսությունների հարկը հաշվվում էր պրոգրեսսիվ սկզբունքներով:

Վորքան շատ եր յեկամուտը, այնքան բարձր եր լինում նրա հարկը, սակայն վոչ թե համեմատական—այլ կրկնակի, յեռակի չափերով:

Որինակ՝ յեթե մի տնտեսութուն ուներ 300 ո. յեկամուտ, հարկ եր վճարում 39 ո. 75 կոպ., իսկ մյուսը վորը ուներ 600 ո. յեկամուտ, վճարում եր 120 ո. 75 կոպ., այդպիսով յերկրորդի հարկը վոչ թե յերկու անգամ եր ավելի տուածինի հարկից, այլ մի քանի անգամ, չնայած նրան, վոր նրա յեկամուտը միայն 2 անգամ ե ավելի:

Սա պրոգրեսսիվ հարկման ձևն ե: Հարկը հաշվելու այս կարգը նոր օրենքով պահպանված ե միայն տնտեսությունների համար:

Կոլլեկտիվ տնտեսությունների հարկը հաշվելու ձևը փոփոխված ե և պրոգրեսսիվ սկզբունքի փոխարեն սահմանվել ե արտոնյալ, համեմատական սկզբունք: Անցյալ տարի կոլլեկտիվ տնտեսության հարկը հաշվվում եր մեկ շնչին ընկնող յեկամտի համեմատ: Վորքան բարձր եր շնչին ընկնող յեկամուտը, այնքան բարձր դրույքներով եր հաշվվում հարկը: Այս տարի ընդհակառակը՝ հարկը պետք ե հաշվվի միայն մի դրույքով անկախ կոլտնտեսության յեկամտի չափից:

Կոլլեկտիվի հարկը պիտի հաշվվի նրանց յեկամտի 5 տոկոսի չափով, այսինքն 100 ուղբուց հարկ պիտի վճարի 5 ուղբի, իսկ կոմունաներինը—4 տոկոսի չափով:

Հարկելու այս դրույքները սահմանված են այնպիսի կոլտնտեսությունների և կոմունաների համար, վորոնք դեռ չունեն կանոնավոր հաշվապահություն:

Յեթե կոլտնտեսությունների յեկամուտը ընդունվի հաշվապահության ճիշտ տվյալներով, այն ժամանակ նա հարկ պետք ե վճարի ել ավելի պակաս դրույքով:

Այս դեպքում նրա հարկը հաշվվելու յե յեկամտի միայն 3 տոկոսի չափով, իսկ կոմունաներինը՝ 2 տոկոսի չափով:

Որինակ՝ մի դուղի կոլլեկտիվը իր հաշվապահության

տվյալներով ստացել է 10,000 ռ. յեկամուտ: Նրա հարկը պետք է հաշվվի 3 կուպ. դրույքով՝ ընդամենը 300 ռ.: Մի ուրիշ գյուղում կուլեկտիվը նոր է կազմակերպվել, դեռ չունի կանոնաւորված հաշվապահութիւն: Այս կուլեկտիվի յեկամտի աղբյուրների համեմատ նորմաներով պետք է վորոշել նրա յեկամտի ընդհանուր գումարը: Դիցուէ յեկամուտը 10,000 ռ. յե, հարկը պիտի հաշվել արդեն 5 կուպել դրույքով, վորը կկազմի 500 ռուբլի:

2. ՍՍԿԱՎԱԶՈՐ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՏՐՎՈՂ ԱՐՅՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պրոլետարական պետութեան գլխավոր խնդիրներից մեկն է՝ նպաստաւոր պայմաններ ստեղծել գյուղացիական չքավոր և միջակ տնտեսութիւնների զարգացման համար:

Բոլոր ասպարիզներում ամեն տեսակի ոգնութիւն հասցընելով աշխատաւոր գյուղացիութեանը, նա այս տարւա որենքի մեջ պահպանել է հիմնական իր այն գիծը, վոր չբաւոր գյուղացիութիւնը բոլորովին ազատվի հարկից, քեթւացնի միջակի հարկը և հարկի ամբողջ ծանրութիւնը ընկնի կուլակային տնտեսութիւնների վրա:

Չհարկւող մինիմումը՝ (այսինքն յեկամտի ևն ամենամեծ գումարը, վոր հարկից ազատւում է) անիտիտիս թողնելու հետևանքով այս տարի գյուղհարկից բոլորովին պիտի ազատվեն բոլոր չքավոր և սակավունակ այն տնտեսութիւնները, վորոնք ունեն՝

ա) մինչև 110 ռուբ. նորմաներով հաշված յեկամուտ և 1—2 շունչ.

բ) մինչև 130 ռուբ. յեկամուտ և 3—4 շունչ.

գ) մինչև 150 ռուբ. յեկամուտ և 5—ից ավելի շունչ:

Հարկից պետք է ազատվեն նմանապես այնպիսի տնտեսութիւնները, վորոնց մեկ շնչին ընկնող յեկամուտը 20 ռուբ. պակաս է:

Որինակ յեթե տնտեսութիւնն ունի 4 շունչ և 145 ռ. յե-

կամուտ, նա աղատելու յն հարկից, վորովհետե յեկամութի
դումարը չի անցնում չհարկվող միլիոնումից:

Մ իւրիշ անտեսութիւն ունի 8 շունչ և 155 ո. յեկա-
մուտ: Նա նույնպես պետք է աղատվի հարկից, քանի վոր
շնչին ընկնող յեկամուտը 20 ո. պակաս է:

Ընթացիկ տարում հարկից աղատվող անտեսութիւններ-
րի թիւը պետք է լինի մոչ պակաս անցյալ տարւանից և կը-
կազմի Հայաստանի բոլոր դուղական անտեսութիւնների
մոտ 60 տոկոսը:

Կոլլեկտիվ տնտեսութեան յաւանքը սահմանված է
ավելի բարձր չհարկվող միլիոնում: Յեթն նրա ամէն մեկ
շնչին ընկնող յեկամուտը 30 ո. ավելի չէ, կոլլեկտիվը հարկ
չախտի վնասի բաւարովին:

Այս միլիոնումը վորոշված է այնպիսի կոլլեկտիվ անտե-
սութիւնների համար, վորոնց յեկամութի դումարը հաշվվում
է նորմաներով:

Յեթն կոլտնտեսութեան յեկամուտը վորոշվում է հաշ-
վապահութեան միշտ տվյալներով, այդ դեպքում ու ազատ-
վում է հարկից, յեթն շնչին ընկնող յեկամուտը 60 ուրբուց
չի անցնում:

Որինակ՝ մի կոլտնտեսութիւն ունի նորմաներով հաշ-
ված յեկամուտ 10000 ո. և բաղկացած է 400 շնչից: Նա ա-
ղատվում է հարկից, վորովհետե մեկ շնչին ընկնում է 25
ուրբի: Յեթն նա ունենար վոչ թե 400 այլ 200 շունչ և նույն
յեկամուտը, նա հարկ պետք է վճարեր, վորովհետե նրա ա-
մեն մի շնչին ընկնող յեկամուտը հաշվված նորմաներով 30
ուրբուց բարձր է:

Այդ նույն կոլլեկտիվը 200 շնչով կազատվեր հարկից այն
դեպքում, յեթն նրա 10000 ո. յեկամուտը վորոշվեր հաշվա-
պահութեան տվյալների համաձայն:

3. ԿՈԼԼԵԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՏՐՎՈՂ ԼՐԱՑՈՒ- ՑԻԶ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դրանով սակայն դեռ չի սահմանափակվում կոլտնտես-
սություններին տրվող արտոնությունները:

Կոլտնտեսության չքավոր անդամները, վորոնք անցյալ
տարի ազատվել են գյուղմիասնական հարկից, նրանց ցան-
քերի և անասունների յեկամուտներից զիջվում է 75 տոկոս
և միայն յեկամտի մնացած 25 տոկոսն է հարկի տակ ընկ-
նում:

Որինակ՝ մի կոլտնտեսության մեջ մտել են անցյալ տա-
րի հարկից ազատված 20 չքավոր տնտեսություններ և 40
միջակներ: Դիցուե՛ք չքավորների ցանքի և անասունների յե-
կամուտը հավասար է 3000 ռ., իսկ միջակներինը 6000 ռ.:
Կոլլեկտիվի ընդհանուր յեկամուտը հավասարվում է 9000
ռուբ.: Հարկի յենթակա յեկամուտը սակայն պետք է լինի
ավելի քիչ, վորովհետև չքավորների 3000 ռ. յեկամտից
պետք է զիջվի 75 տոկոս: Կմնա 750 ռ. կոլլեկտիվի հարկվող
յեկամուտը հավասար կլինի 6000 ռուբ. + 750 ռ. = 6750 ռ.:
Ուրեմն 9000 ռ. յեկամտի փոխարեն պիտի հարկվի ընդա-
մենը 6750 ռ.:

Այս տարի, բացի թված արտոնություններից, վորոչ-
ված է տալ լրացուցիչ արտոնություններ բոլոր կոլտնտե-
սություններին և նրանց անդամ անհատ տնտեսություննե-
րին: Ինչպես որինակ՝

Առաջինը յերկու տարի շարունակ (1930-31 և 1931-32
թ.) կոլտնտեսության բոլոր անասունները (կովերը, մա-
տակները, յեղները, գոմեշները, բուդաները, ձիերը, ջորի-
ները, ուղտերը և եղերը) ազատվում են գյուղհարկից:

Յերկրորդը այն բոլոր հողամասերը, վորտեղ կոլտնտե-
սությունը այս կամ յեկող տարի առաջին անգամ բանջարե-
ղեն կցանի (սոխ, վարունգ, բադրջան և այլն) յերկու տարի
շարունակ ազատվում են գյուղհարկից:

Յերրորդը կոլտնտեսութեան հին բանջարանոցների և բուստանների յեկամուտները այս տարի յերկու անգամ պահաւ ե հաշվւում քան անցյալ տարի յեր:

Այսինքն այն հողերը, վորոնք մի քանի տարի շարունակ ցանվել են բանջարեղենով և վորոնք այս տարի ևս կցանվեն բանջարեղենով նրանց յեկամտի նորման կիսով չափ կիջեց-վի, վորի հետեանքով հարկը նույնպէս մեծ չափով կպահասի:

Այդ բոլոր արտոնութիւնները տրվում են միայն կուտնտեսութիւններին:

Դրա հետ միասին, ազատվում են կոլտնտեսութիւնները վճարելուց իրենց այն պարտքերը, վորոնք հաշվւում էին այն կուլակային տնտեսութիւնների վրա, վորոնց զույգը բռնադրավել և կոլտնտեսութեան ե հանձնվել:

Բացի դրանից կուլեկտիվի անդամ անհատական տնտեսութիւն ունեցողներին ևս տրվում են խոշոր արտոնութիւններ:

Առաջինը՝ այդ անդամների, անհատական տնտեսութիւններում յեղած բոլոր կովերը, մատակները, ցուլերը, վոչխարները և այծերը յերկու տարի շարունակ ազատվում են գյուղատրակից և

Յերկրորդը՝ կոլտնտեսութեան բոլոր անդամները, վորոնց տուգանել են վարչական կամ դատական կարգով, այս կամ այն պարտադիր վճարները, ինքնահարկը կամ գյուղատրակ չվճարելու համար նույնպէս ազատվում են այդ տուգանքները վճարելուց և այդպիսի անդամների դեմ հարույցած բոլոր դործերը այլևս դադարեցվում են:

Գյուղական կոմունաների համար սահմանված ե լրացուցիչ արտոնութիւն: Յեթե վորեւ գյուղական կոմունա նամաշվի սակավումակ, մրա հարկից պետք ե գիշվի 50 տոկոսը:

4. ՑԱՆՔԵՐԻ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԼՈՒ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՏՐՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Անցյալ տարվա նման, այս տարի ևս հարկից պետք է ազատվեն ցանեքի ավելացած տարածությունները համեմատած 1928 թվի հետ:

Սա նշանակում է, վոր յեթե մի աշխատավոր դյուզացի 1928 թվին ցանել է դիցուկ 4 հեկտար, իսկ այս տարի նա ցանի 6 հեկտար, նրա 2 հեկտար ավելի ցանքը ազատվելու յե հարկից:

Ուրեմն յեթե վորևե մեկը նույնիսկ կրկնապատկի իր 1928 թ. ցանքը կամ յեռապատկի նա ավելացրած տարածության համար հարկ չպիտի վճարի:

Այս արտոնությունը սակայն չի տարածվելու բամբակացան չրջաններում ջրովի հողերում կատարած հացահատիկային ցանքերի վրա:

Բամբակի նոր շրջաններում ավելացրած տարածությունը համեմատած 1929 թ. հետ, նմանապես ազատվում են հարկից:

Եթե մի տնտեսություն անցյալ տարի ցանել է դիցուկ 2 հեկտար, իսկ այս տարի 3 հեկտար՝ նրա մեկ հեկտար ավելացած տարածությունը ազատվելու յե հարկից:

Նոր հողամասում ցանած բամբակը ազատվում է հարկից 5 տարի ժամանակով:

Տեխնիքական մշակույթների տարածությունը լայնացնելու պատճառով, բացի վերոհիշյալից, սահմանվում են ավելի լայն արտոնություններ: Որինակ՝ բամբակի ցանքաչրջանառության մեջ մտնող առվույտը (յոնջա) մեկ տարով ազատվելու յե հարկից:

Չնայած այն բանին, վոր բամբակի յեկամուտը բարձր է հացահատիկների յեկամտից՝ այնուամենայնիվ բամբակի նորման ավելի պակաս է քան հացահատիկի ցանքի նորման:

Բամբակը հարկվելու յե հացահատիկի համար սահմանված հանրապետական նորմայի կիսի չափով:

Հայաստանի յեկամտի նորման վորսչված և 52 ո. հե-
տևապես բամբակի յեկամտի նորման պիտի լինի 26 ուերի:

Ընդհանրապես վարելահողը, խոպան և խամ հողամա-
սերը ոգտադործելու համար տրվում և ամենամեծ արունու-
թյուններ:

Ամեն մի տնտեսություն ինքը պիտի շահագրգռված լի-
նի ավելացնելու ցանքերը, հաշվելով վոր ոգուտից բացի վոչ
մի մնաս նա հունի, և նույնիսկ այդ ավելի ցանված տարա-
ծությունից ստացած յեկամուտից հարկ չի վճարում:

Հայաստանում կան ահագին քանակությամբ վեր ընկած
խոպան և խամ հողեր, վորոնց պիտանի դարձնելու համար
հարկավոր և թափել վորոչ աշխատանք:

Վոչ պիտանի հողամասերը մշակելի դարձնելու դեպ-
քում, յերկու տարի շարունակ պիտի ազատվեն հարկից:

5. ԲԵՐՔԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՏՐՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Աշխատավոր գյուղացու համար բավական չի ավելաց-
նել միայն ցանքերի տարածությունը: Նրա տնտեսության
ամրապնդումը, բարգավաճումը և բարորությունը կախված
և այն արդյունքից, վոր նա ստանում և իր ցանքերից և ա-
նասուններից:

Շատ բան կախված և բերքատվությունից: Մեկ հեկտար
ցանքից կարելի յե ստանալ և 40 փութ և 100 փութ բերք:
Կանոնավոր մշակելու (հողը պարարտացնելու, կանոնավոր
վարելու հողը) դեպքում ստացվում և լավ արդյունք և ընդ-
հակառակը՝ անմշակ թողնելիս, ստացվում և միջին բերքից
պակաս:

Վորպեսզի գյուղացին շահագրգռված լինի հողի բեր-
քատվությունը և անասունների արդյունավետությունը
բարձրացնելու, գյուղհարկի նոր որենքը տալիս և արտոնու-
թյուններ այնպիսի տնտեսություններին, վորոնք այդ նպա-
տակով գործնականում թեկուղ ամենահասարակ միջոցներ
են կիրառում:

Որինակ՝ հողը պարարտացնում են գոմաղբով, հանքա-
յին պարարտանյութերով և կամ կանաչ պարարտացնում են
գործնականում, վորը արագությամբ աճելով, հավաքում և
հողի ստորին շերտերի նյութերը:

Ծանալըջանառության ասպարիզում, կիրառում են
բողմադաշտային ձևը, հողը վարում են նոր և ավելի կու-
տարելագործված գործիքներով, զարնանացանի հողը վո-
րում են աշնանը, հողը հերկում են վաղ գարնանը. կիրառում
են սևահերկը, շարճացանը և շարճերով տնկելը, ճահճոտ
հողերը ցամաքեցնում են, դաշտերը մաքրում են քարերից,
կտվում են վնասատուների և մոլախոտերի դեմ, անասուն-
ների խնամում են, կերակրում կանոնավոր և այլն: Մի
խոսքով կիրառում են ագրոմինիմումը:

Տեղական գյուղատնտեսի ցուցմունքներով բերատու-
թյունը բարձրացնող պարզ և հասարակ մեկ կամ մի քանի
միջոցներ կիրառող աշխատավոր տնտեսություններին, բացի
այն ոգուտից, վոր նրանք ստանում են լավ բերքից, տրվում
ե նաև գյուղհարկից առանձին գեղջեր:

Այսպես՝ բողմադաշտային ցանալըջանառություն կի-
րառող կուլտելտիվ տնտեսությունների ցանքի նորման պետք
ե իջեցվի 15 տոկոսով, իսկ անհատ տնտեսությանը 10 տո-
կոս: Բերքատվությունը բարձրացնող այդ միջոցները կի-
րառող անհատ տնտեսությունների հարկից զիջվելու յե 5
տոկոս, իսկ կուլտելտիվ տնտեսությունների հարկից 10
տոկոս:

Որինակ՝ մի դյուզի համայնք վորոշել և անցնել բողմա-
դաշտային ցանալըջանառության և պարարտացնել վորոշ
մշակույթներ գոմաղբով: Յեթե անհատ տնտեսությունները
կիրառում են այդ միջոցները, այն ժամանակ նրանց ցանքի
նորման, դիցուք 40 ո. իջեցվում և 10 տոկոսով, այսինքն
ցանքի յեկամուտը 40 ո. փոխարեն հաշվվելու յե 36 ո., իսկ
յեթե այդ կիրառում և կուլտելտիվ տնտեսությունը—նրա

ցանքի նորման իջեցվում և 15 տոկոսով՝ այսինքն 40 ա. փոխարեն հաշվվում և 34 ուղբլի:

Բացի այդ, հողը պարարտացնելու համար կոլլեկտիվ տնտեսութան հարկից զիջվելու յե 10 տոկոս, իսկ անհատ տնտեսութան 5 տոկոս:

6. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՃՅՈՒՂԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑ-ՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՏՐՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Գյուղատնտեսութան հատուկ ճյուղերը զարգացնելու համար, այս տարվանից արտոնված ձևով են հարկվելու բանջարանոցներին հատկացրած նոր հողամասերը:

Նոր հողամասում ցանված բանջարանոցները բուրավիմ փխտի ագատվեն հարկից:

Հարկից բուրավիմ պետք է ագատվեն նաև բանջարանոցներին սերմեր տալու նպատակով սերմարուծարանի համար հատկացրած տարածությունները:

Ուրեմն, յեթե գյուղացին վորոշ աշխատանք թափելուց հետո, կարողացել է մի հողամաս հարմարեցնել, բանջարանոցի համար, նրա այդ բանջարանոցը պետք է ագատվի հարկից: Նմանապես բիտի ագատվի և այն տարածությունը, վորը հատկացված է սերմացուի համար:

Շերամապահության զարգացման նպատակներով հարկից բուրավիմ ագատվում են ք-քենու տնկարանները:

Այս տարի հարկից ագատվում է նաև մեղվարուծությունը:

Մինչդեռ անցյալ տարի հաշվվում և հարկում եյին թե քթոցավոր և թե չքթոցավոր փեթակները:

Շաֆարի փակնդեղի ցանքերը այս տարի բուրավիմ ագատվում են հարկից:

Ագատվում է հարկից նաև թռչնարուծությունը:

7. ԿԵՆԴԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ԿԱԹՆԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՏՐՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ինչպես դաշտամշակության և գյուղատնտեսական հա-

տուէկ ճյուղերի համար սահմանված են արտոնություններ, նույնպիսի, թերեւս ավելի մեծ արտոնություններ են տրվում անասնապահությանը:

Անասնապահության զարկ տալու համար, հարկից առաջին հերթին ազատվում են բոլոր տեսակի ցանուխ խոտաբույսերը և կերի ճակնդեղը:

Նույն նկատառումներով հարկից բոլորովին ազատվելու յե հոգային մարմինների հավանությունը գտած ցուլերը և հովատակները (վորձ ձիերը):

Անասունների ցեղը և վորակը բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է աղնվացեղ ցուլեր և հովատակներ: Յեթե հողային մարմինները հավանություն են տալիս վորակ տնտեսությանը պատկանող այդ տեսակի կենդանիներին, դրանց յեկամուսը ազատվում է հարկից:

Այն արտոնությունները, վորոնք տրվում են դաշտամշակութայն բերքատվության բարձրացման համար (ագրոմիսիւում) կիրառվում են նաև այն դեպքում, յերբ գյուղացին վորակ միջոց է ձեռնարկում անասունների արդյունավետությունը բարձրացնելու համար (գոմիմիսում):

Յեթե կոլտնտեսությունը կամ անհատ դյուղացիները կիրառեն ամենապարզ և հասարակ միջոց իրենց անասունները պահելու, կերակրելու կամ վորակը բարձրացնելու համար, նրանց դյուղհարկից կատարվելու յե զեղջ: Կոլտնտեսության հարկից զիջվելու յե 10 տոկոս, իսկ անհատ տնտեսությունների հարկից—5 տոկոս:

Անասնապահության համար այս տարի սահմանված են իրացուցիչ արտոնություններ:

Ավելացրած անասունների քանակը բոլորովին ազատվելու յե հարկից:

Սա նշանակում է, վոր յեթե դյուղացին շատացնի իր անասունները նա իր ավելացրած անասունների համար հարկ չպիտի վճարի:

Յենթադրենք մեկը ունեցել է անցյալ տարի 3 կով, 2 յեղ

և 40 վոչխար: Այս տարի նա ունի 4 կով, 3 յեղ և 60 վոչխար: Նրա մեկ յեղը, մեկ կովը և 20 վոչխարը բոլորովին հարկվել են յենթարկվելու:

Ստեփանավանի, Ղզղդաչի և Աղբաբայի շրջաններում, վորտեղ զարգացած է կաթնատնտեսությունը, այս տարի կովերի, մատակների և ցուլերի յեկամտի նորմաները իջեցվելու յեմ կիսով չափ համեմատած նախանցյալ 1928 թվի հետ:

Ուրեմն—յեթե 1928 թվին մի կովի յեկամտի նորման որինակ՝ Ստեփանավանի շրջանում, վորտեղ զարգացած է արդյունաբերական կաթնատնտեսությունը, յեղել է 24 ո., իսկ ցուլերինը 18 ո., այս տարի մեկ կովի յեկամուտը հարկվելու յե ընդամենը 12 ո., իսկ յեղանը 9 ոուրլի, այսինքն զյուզացու հարկն ել նույն ձևով իջնելու յե:

Նույն ձևով նաև Աղբաբայի, Դարպագյազի և Մարտունու շրջաններում վոչխարների և այծերի յեկամուտը պետք է իջեցվի դարձյալ 50 տոկոսով, այսինքն այդ շրջաններում անհատ տնտեսություններին պատկանող վոչխարների և այծերի յեկամուտը 2 ո. 50 կոպ. վոխարեն պետք է հալվի 1 ո. 25 կոպ.:

Այսպիսով յեթե մի տնտեսություն անցյալ տարի ունեցել է 100 վոչխար և այծ, այս տարի դրանց քանակը դուրձել է դեցուք 130 գլուխ, նրա 30 գլուխը ազատվելու յե, իսկ մնացած 100 գլխի յեկամուտը հալվելու յե ընդամենը 125 ո. մինչդեռ անցյալ տարի նույն քանակի յեկամուտը պետք է կազմեր 250 ոուրլի: Այսպիսով յեկամտի նորման պակասեցնելով իջնում է և զյուզացու հարկը:

Հատուկ վոչխարաբուծական կոլեկտիվ տնտեսությունների վոչխարները և այծերը նոր որեմով ազատվելու յե հարկից բոլորովին:

Ազնվացեղ մանր յեղջուրավոր անասունների զարգացմանը նպաստելու համար թե կոլեկտիվ և թե առանձին աշխատավորական տնտեսություններին պատկանող մերիմասի,

կադակուլի, կոշտաբուրդ և կիսակոշտաբուրդ վոյխարներն ազատվում են հարկից:

Այս տարի ազատվում է հարկից նաև խոգարածութունն ու մագարաբուծութունը:

Տ. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՏՐՎՈՂ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Խորհրդային Իշխանության գլխավոր խնդիրներից մեկն է նաև ամեն կերպ խրախուսել և ուժանդակել գյուղացու տնտեսությունը տանելու ավելի բարձր ու կատարելագործված ձևերով: Գյուղհարկի նոր որոշումը բոլոր տեսակի հասագրակ գյուղատնտեսական գործիքներից ստացվող յեկամուտները ազատվում է հարկից:

Այսպիսով այս տարի ազատ են հարկից բոլոր տեսակի բամբակներից, սերմազտիչներից, գութաններից և այլ հասարակ գործիքներից ստացված յեկամուտները:

Գյուղատնտեսական բարդ գործիքներից ստացվող յեկամուտները պիտի հարկվեն վոյ քե ամբողջապես, այլ նրանց միայն մի մասը:

Այսպես կողեկտիլ տնտեսություններում նրա 10 տոկոսը, իսկ անհատ գյուղական տնտեսություններում 25 տոկոսը:

Յեթե մի տնտեսություն ունենա, յենթադրենք խոտհար մեքենա և մեքենայի շահագործումից ստանա գինոք 306 ու, այդ գումարից հարկի պիտի յենթարկվի կոլ տնտեսություններում միայն 30 ուրբլի, իսկ անհատ տնտեսությունում միայն 75 ուրբլի:

Տնայնագործությունից և զանազան արհեստներից ստացվող յեկամուտները մույնպես հարկվում են վորոշ տակուով, այլ վոյ քե լրիվ գումարով, յեքե միայն արհեստավորը կամ տնայնագործը վարձու աշխատանք չի կիրառում:

Արհեստավորների և տնայնագործների կողմնակի յեկամուտները հարկի պիտի յենթարկվեն ստացված գումարի 50 տոկոսի չափով:

Դիցուակ մի կոշիկակար մենակ աշխատելով, անցյալ տար-
վա ընթացքում ունեցել ե իր արհեստից զուտ յեկամուտ 500
ռ.: Նրա այդ 500 ռ. պետք ե հարկվի միայն 250 ռուբլին վե-
րահելյալ 500 ռ. փոխարեն:

Կան այնպիսի արհեստավորներ և տնայնագործներ, վո-
րոնք իրենց արհեստը բանեցնում են ուրիշ տեղերում, հե-
ռանալով ժամանակավորապես իրենց մշտական բնակավայ-
րից: Պարզ ե, վոր այդպիսի արհեստավորները ունեն սյվե-
լորդ ծախսեր:

Դրա համար վորոշված ե դրսում աշխատող արհեստա-
վորների յեկամուտը հարկել ամելի ևս պակաս տոկոսով,
այսինքն 30 տոկոսով:

Կոոպերացված արհեստավորի հարկի յենթակա այդ ձե-
լով հաշվված յեկամտից կատարվում ե նորից 25 տոկոս
վեղջ:

Որինակ՝ մի դերձակ արտելի անդամ ե: Արտելը մտնում
ե տնայնագործների կոոպերացիայի ցանդի 2-եջ: Այդ գեր-
ձակը դիցուք ունեցել ե 600 ռ. յեկամուտ: Գյուղհարկի-
վ հարկելու համար վերցվում ե 50 տոկոսը, այսինքն 300
ռուբլի:

Այդ գումարից նորից զիջվում ե 25 տոկոս: Մնացորդ
225 ռ. դառնում ե գյուղհարկի յենթակա յեկամուտը:

Գյուղհարկից բոլորովին ազատվում են՝

Բատրակների աշխատավարձը, գյուղում և չրջանում
ընտրովի պաշտոններ տանելու համար ստացվող աշխատա-
վարձը, գյուղական և չրջանային բժշկական, անասնաբու-
ժական, դատական, գյուղատնտեսական, հողաչինարարու-
կան, անտառային, կուլտուր-լուսավորական, միլիցիայի,
գալրոցական և հիվանդանոցների աշխատակիցների աշխա-
տավարձը:

Գյուղհարկից ազատվում ե նաև Կարմիր բանակայիննե-
րի ամեն տեսակի զոհացումները (բավարարումները):

9. ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԱՅԻՆՆԵՐԻ, ՊԱՀԵՍՏՈՒՄ ԳՏԵՎՈՂ
 ԶԻՆԱՊԱՐՏՆԵՐԻ, ՊԵՏ. ԺԱՂ. ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՉՈՐԱՄԱ-
 ՍԵՐՈՒՄ ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՅԵՎ
 ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐԻՆ ՏՐՎԵԼՈՒ ՅԵՆ՝ ԲԱՑԻ ՎԵՐՈՀԻՇՅԱԼ
 ԲՈԼՈՐ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ՆԱԵՎ ՀԵՏԵՎՅԱԼ
 ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ա) Յեթե ընտանիքի մեջ չկան աշխատանքի բնդունակ
 ուրիշ տղամարդիք, անտեսությանը ընկնող մինչև 10 սուրյի
 հարկը գիջվելու յե 100 տոկոսով:

10 ռ. ալեկի մինչև	15 ռ. հարկից	գիջվելու յե 90 տոկոսով
15 ռ. » »	20 ռ. » »	» 75 »
20 ռ. » »	30 ռ. » »	» 50 »
30 ռ. » »	50 ռ. » »	» 35 »
50 ռ. » »	75 ռ. » »	» 25 »
75 ռ. » »	100 ռ. » »	» 10 »
100 ռ. » »	— ռ. » »	» 5 »

բ) Սակայն յեթե ընտանիքում կան աշխատանքի բնդու-
 նակ նաև ուրիշ տղամարդիք, անտեսությանը ընկնող մինչև
 10 ռ. հարկը դարձյալ գիջվելու յե 100 տոկոսով:

10 ռ. ալեկի մինչև	15 ռ. հարկից	գիջվելու յե 75 տոկոսով
15 ռ. » »	20 ռ. » »	» 50 »
20 ռ. » »	30 ռ. » »	» 35 »
30 ռ. » »	50 ռ. » »	» 25 »
50 ռ. » »	75 ռ. » »	» 15 »
75 ռ. » »	— ռ. » »	» 5 »

- Ուրինակ՝ մի անտեսություն ունի կարմիր բանակային և
 բացի այդ ընտանիքում կա նաև աշխատանքի բնդունակ տը-
 ղամարդ: Նրա հարկի գումարը 22 ռ. յե: Այդ 22 ռ. պետք է
 գիջվի 35 տոկոս, այսինքն 7 ռ. 70 կոպ.: Տնտեսությունը
 հարկ պիտի վճարի ընդամենը 14 ռ. 30 կոպեկ:

Իսկ յեթե ընտանիքում բացի բանակայինից չլինի ուրիշ

աշխատանակ տղամարդ, հարկից պետք է զիջվի 50 տոկոս,
11 ուռլլի:

Կարմիր բանակայինների այս արտոնությունները տրվում է գյուղական անհատ տնտեսություններին:

Կոլտնտեսությունների նկատմամբ կարմիր բանակայինների արտոնությունը կիրառվում է ուրիշ ձևով, այն է՝ կարմիր բանակայինին հասնող շնչապատկան յեկամուտը հանվում է կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամտից և հարկի չի յեմքարկվում:

10. ՉԱՆԱՉԱՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բացի վերոհիշյալից, մի շարք արտոնություններ են սահմանված նաև զաղթվողների, տարրեբային աղետներից վնասված և մի շարք այլ տնտեսությունների համար, (տես ՀՍՍՀ Գյուղհարկի որենքը 61, 62 և 69—79 հոդվածները), վորոնք տրվում էին նաև անցյալ տարի և վորոնք այս տարի ավելի լայնացված է կոլլեկտիվ տնտեսությունների համար:

Բացի այդ կոլակային բնությունից տուժած առանձին աշխատավորական տնտեսություններին որեմեով տրվում է նոր արտոնություն:

Կուլակների ձեռքով սպանված աշխատավորների այրիների և վորերին պատկանող տնտեսությունները ազատվում են հարկից 5 տարով:

Սրանք են գլխավոր այն արտոնությունները, վորոնք տրվում են միայն գյուղացիական կոլլեկտիվ և անհատ աշխատավորական տնտեսություններին:

Այս բոլոր արտոնություններից զրկվում են կուլակային տնտեսությունները, վորոնք ինչպես անցյալ տարի, այնպես էլ այս տարի պիտի հարկվեն անհատական կարգով և չառավելի բարձր դրույքներով:

ԳԱՆ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0002151

[054.]

A ^{II}
24276